Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

Ant. 10.009

Stella clericorum

cuilibet clerico ſumme neceſſaria.

In laudem libelli.

Aſpice præſentis o clerice dicta libelli
Nomen paſtoris quiſquis habere uelis
Terrenis nunquam uel paucum rebus adhere
Hunc mundum ſpernens, celica ſola pete.
O quanta mentis acie perpendere debet
Is, qui paſtoris accipit officium.
Ne pro diuitiis curam ſibi uendice ipſe.
Et non ut populo dogmate ſubueniat.
Crede tuo dabitur merces condigna labori
Apte ſi proprium rexeris ipſe gregem
Illicitus ſi cecet amor te diuitiarum
Letheas ditis ingrediere domos
Labitur ex uero ſi quis tuus agnus ouili
Ad chriſti caulam dulcius hunc reuoca.
Verus paſtor oues ad ſummum ducat ouile
Terrenos cum artus ſpiritus exuerit.

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

A M.N.MUZEUM KÖNYVTÁRÁBÓL

STELLA clericorũ cuilibet clerico sũme necessaria.

QUasi stella matutina in medio nebule.i.peccatoꝝ. Proprietates huius stelle matutine pñt referri ad quelibet doctorẽ fidei.i.sacerdotẽ. Et cõtinentẽ in his vsib⁹. Lucis splẽdorẽ fert secũ: fert quoq; rorẽ. Ingens dat letũ vigilansq; decẽs preit ipm Solẽ defectũ lune comitans hyemisq: Tempore lucescit: cedes etate quiescit.

Glosa.

Lucis splẽdorem fert secũ vt ibi. vos estis lux mũdi. Fert quoq; rorẽ scz in predicatione: vt ibi tenebrosa aqua in nubibus aeris. Ingẽs est vt ibi Ecce sacerdos magnus. Dat letũ.i. facit audientẽ predicatione letũ qui est in tenebris ignorãtie Vigilansq; d: p bonã famã ⁊ bonestam conuersationẽ. Preit ipm solẽ.i.xpm q est verus sol iusticie: sicut miles dñm suũ precedit inimicos occidẽdo suo gladio acuto: vt mortui mũdo viuant xpo: Defectum lune comitans.i.sancte ecclesie p cõpassionẽ. vnde. Quis infirmat: ⁊ ego nõ infirmor. hiemisq; tpe lucescit.i.in tpe tribulatiõis apparet i calore fidei. Cedẽs estate gescit scz in iuuẽtute a feruore luxurie ⁊ a ceteris vitijs. vñ Qui potuit trãsgredi et non est transgressus: Salomõ Memẽto creatoris tui ⁊c. Apl's Diuisiões ministrantiũ sunt in ecclesia dei: scz actiui ⁊ contẽplatiui ⁊ plati Unusquisq; in sua vocatiõe ⁊ in suo ordine vel ministerio vel officio intendat vt virtuose ⁊ viriliter in vinea operetur. vñ Crisost. Multi sunt prelati sed sacerdotes nomine: sed pauci sunt dignitate. vñ Al'ps Melius est esse paucos ⁊ vtiles q̃ multos ⁊ iuutiles. Lucas Messis quidem multa operarij vero pauci scz fideles ⁊ veri. Hieronymus Si charitas facit precium in rebus honestis: nihil charius deo ⁊ hominibus habentibus rationem bono ⁊ utili pastore. Joannes Pastor bonus animam suam ponit pro ouibus suis. vñ ter dictum est Petro Petre amas me. Glosa Amas me plusq̃ tuos cognatos ⁊ amicos plusq̃ res tẽporales. plusq̃ teipsum: pasce oues meas. vñ dominus in euangelio. Qui amat animam suam plus quã me non est me dignus. Apl's Erunt homines seipsos amantes. Illi dicũtur se ipsos amare qui suũ honorem ⁊ commodum plus dilgunt quã honorem dei. August. in li. de doctri. Illi vere deum diligũt q nihil aliud q̃ vt nomen dei glorificetur exercent. Unde iam pauci volunt sustinere propter ipsum paupertatem. contemptum: dolorem. Sed cupiunt diuitias: honores ⁊ suauitates huius mundi. Tales enim non suscipiunt curas animarum vel prelaturas propter onus vel propter iugum domini: sed propter honorem Cura enim animarum non debetur honori sed oneri.

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

Multiplex eñ est questio quõ sacerdos vel pastor curã suã intraverit vel quõ in ea uixerit: vel q̃liter eã rexerit: vel primoñ crucifixi expenderit. vel ꝓter quẽ finẽ eã suscepit vel vt pascat gregẽ sibi cõmissũ verbo ⁊ bono exẽplo: vel vt pascat a grege. Unde hoc nomen pastor veriuatur ab hoc verbo pasco. scis: ⁊ non a pascor pasceris. Unde illud hieremie. Pastores pascebant se ⁊ gregem meum non pascebant.

In vltima eñ rõne reddẽda dixit Joseph'.i. xps q est verus Joseph fratribus suis.i. pastoribus ecclesiarũ. Amẽ dico vobis non videbitis faciẽ meam donec adduxeritis fratrẽ vestrũ minimũ Glosa Qui minimũ requirit nõ obliuiscitur maiorẽ vñ illud sanguinẽ eius.i. aiam eius de manu tua requirã. Gre. Tot mortibus digni sunt negligẽtes pastores quot negligunt animas. Unde videat quisq; pastor vel sacerdos quõ curã suam intrat vel quõ eã regat vel qualiter in ea viuat vel ꝓter quẽ finẽ eam susceperit vel quõ patrimoniũ crucifixi vt dicũ est expendat: ne a dño ei obiiciatur in redendo rationẽ ironice. Amice scz tpaliũ rerũ ⁊ nõ animarũ. quõ huc intrasti nõ habẽs vestem nuptialem.i. charitatẽ.ga ꝓter charitatẽ .i. deũ qui est vera charitas curã tuã intrasti vt gregẽ tibi cõmissum pasceres verbo ⁊ bono exẽplo sed vt pasceris ab ea.i. vt negligens ⁊ ociosus ⁊ uiuens luxuriose: ⁊ eo obmutescẽte dicat dñs Ligatis manibus. ne posset se defẽdere ⁊ pedibus ne posset fugere ꝓijcite eũ in tenebras exterioꝛes.i. cõtinuo ⁊ perpetue vrẽtes quia plus dilexit lucrũ temporale q̃ animarũ ꝓ quibus filius dei mortẽ sustinuit. Et quia dic vixit delicĩose ⁊ totus suspirauit in peccatis. totus suspiret eternaliter in penis. ⁊ quantũ gloriatus est in delitiis vite huius. tñ locũ date ei in tormentis ⁊ facite eũ montem in inferno ⁊ ardeat vt oleum in flamma. Unde Isa: Apportare te faciã sicut gallũ gallinaceum qui portatur de foro pedibus sursũ rectis ⁊ demisso capite ⁊ decoquitur in olla: sic tu decoqueris in olla gehennali varijs cruciatibus: vt pena correspondeat culpe qa nõ cãtasti nõ generasti ⁊ cũ alijs maior reputaberis sic gallꝰ gallinaceus maior est alijs:

Qui beneficiũ alicui porrigit valde gaudet: sed nõ quer.t primo quis sanctorũ sit patronus in ecclia. sed quantũ valeat in tpalibus: Unde iã pauci curant quõ curam suã suscipiunt vel intrant aut qualiter eam regant vel in ea viuant scõm deum. nec simoniam abhorrent: sed heu ipsa iam in pluribus dominatur. Gre. Si quis ea intentione gradus ecclesiasticos vel beneficia querit vt inde habeat vite necessaria hic peruerso ordine vult ecclesiã mercari. Longe enim melius esset mendicare vel arare vnde viuere: Unde Job: Qui non intrat in ouile per hostium.i. christum: sed ascendit aliunde ille fur est ⁊ latro. fur est furando sibi uirtutes ab alijs: latro est occidendo animas: Fur non venit nisi vt furetur: mactet ⁊ perdat. Furẽ virtutes mactet corpus ⁊ perdat animam in gehennam ignis.

Utiliter pastor ⁊ sacerdos in se tenetur habere tria scilicet scientiam eloquentiam ⁊ bonam vitam. Scientiam debet habere ꝓ uinorum libꝛorũ ac eorum intelligentiã in quibus deum cognoscat et alios. vñ Bern. Multi multa sciunt seipsos aũt nesciunt. Qui seipm non cognoscit nihil scit. Hec est enim probatissima scientia inter philosophos seculares: dicunt eñ cognosce teipsum Qñ Aug. in li. de scã tri. dei prefert scientiq; celestium terrestriũ ⁊ in sermoꝛ: propriã cognoscere infirmitatẽ. Uñ ⁊ Bern. Domine da mihi scire te: cognoscere me diligere te. Eloquentiã debet habere discretã vt ea que scit ⁊ itelligit alijs predicet ne abscondat pecuniã domini sui.i. ne sit canis mutus in domo.i. in ecclesia. Uñ ysa. Clama ne cesses et annuncia populo meo scelera eorũ. Tullius Melius est eloqui copiose ⁊ prudenter q̃ aliqd sine eloquentia acutissime excogitare.i. eloquentia est scientia recte ꝓferendi et cogitatione cũ ornatu verborũ et pondere sententiarũ. Idẽ Efficatius est audire q̃ audiri. Ideo lectio tenet habere scientiam ⁊ eloquentiã. vñ. Gre. nesciencia sacerdotis nec est venia nec excusatio Daniel. alibi Ezech. Qui autẽ docti fuerint fulgebunt q̃si splẽdoꝛ firmamenti idest solis. ⁊ qui ad iusticiã erudiunt multos quasi stelle in ꝓpetuas eternitates. Uñ Apl's Duplici honore honorãdi sunt sacerdotes. Primo ꝓter officij dignitatẽ. Secũdo ꝓter doctrinã ꝑcipue illi qui fideliter laborãt in euangelio. quia ordo fideliũ prelatoꝝ est precipuus Uitã bonam tenet habere sacerdos vt ea que ore predicet opẽ cõplet. Actuũ.i. Cepit iesus facere ⁊ docere. Hider. go eñ aliud est bene loq aut prepicare ⁊ puerse viuere q̃ proprio ore seipm condẽnare. Orige. qui aliũ non instruit seipm docere non põt. Gre. nõ in splẽdoꝛe verborũ predicatoꝛ gloriet sed in opere virtutũ. Hider. doctoris est lapsis manũ porrigere adiutricẽ ⁊ errantibus ostendere iter veritatis. Gregoꝛ. bonus doctor est qui humiliter seruat disciplinã: et per disciplinã non incurrit superbiã. Crso. Uis bonus apparere circa vitam tuã esto austerus: circa aliorũ peccata esto benignus. Audiant te homines parua mandantem et grauia facientem. Greg. cuias vita despicitur restat vt sermo eius condemnetur:

Quiuis eñ pastor sive sacerdos: sit seoulus in cura sibi cõmissa et in ambone fidelis ꝓdicator vt preco dñi: vt paret dño plebẽ pfectã: in cathedra vt pius ⁊ discretus iuder. in confessione mediator inter deũ ⁊ peccatorẽ. vñ Crso. Non erramus modicã penitentiã iniũgentes. Nonne melius est ꝓter misericordiã reddere rationẽ q̃ ꝓter crudelitatẽ. Nam vbi paterfamilias est largus: dispensator eius nõ debet esse tenax. Sed deus est benignus vt go sacerdos est austerus.

Sit etiã sacerdos vel pastor pius in afflictorũ cõpassione ⁊ hospitalitate: ⁊ in elemosinarũ ꝓ posse largitione duplici scz corpali ⁊ spũali. Spũalis continet in hoc versu Corrigo parco preco: doceo fero: consulo: solor. Corrige errantẽ: parco inimicis: preco: pro inimicis: doceo insipientes: fero sustinentes: consulo pusillanimes: solor tribulatos. Corporalis continetur in hoc versu. Colligo: poto: cibo: redimo tego. visito: condo. Sunt ⁊ septem species elemosine. Prima est quã

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

homo sibi ipsi dat: vnde Salomon: Miserere anime tue placens deo.
Idem: qui sibi nequã cui bonus. Scõa elemosina ponit supra pedes
domini quam dat ostiatim mẽdicantibus ⁊ peregrinis ⁊ hospitibus in
hospicio colligendo ꝓter deum. vñ Esa: Frange esurienti panẽ tuum.
Aug. Elemosina est vngentum quo maria magdalena vnxit pedes dñi
idest pauperes qui sunt membra eius vngebat. Tertia ponitur in gre
miũ dñi que datur leprosis. infirmis: ⁊ captiuis precipue iter paganos
vñ Ecclesiasticus Abscondite elemosinã in sinu pauperũ. Quarta po
nitur in manus dñi quã homo dat viduis et orphanis ⁊ illis quos pu
det mendicare ⁊ qui magnũ defectũ sustinent ꝓter honorẽ tẽporalem
precipue aut quã dat amicis ⁊ cognatis ⁊ indigentibus. vnde illud Et
carnem tuã ne despexeris. Cato: ignotum tibi tu noli preponere notis
Quinta est que ponitur supra cor domini cũ homo dimittit offensas si
bi illatas: verbis iniurijs: ⁊ rebus ablatis. vñ dimittite ⁊ dimittetur vo
bis. Sexta ponitur in os dñi quũ quis offert ad aram pro posse suo de
rebus iuste acquisitis vbi offert sacrosanctũ corpus dñi pro salute vi
uorũ ⁊ mortuorũ. Et cũ quis dat sacerdotibus elemosinã cuiuscũq; pro
fessionis vel ad calicem vel ad ornamentũ et decorẽ domus dñi. vnde
Apostolus. Operemur bonum omnes dũ tempus habemus: maxime
autẽ ad domesticos fidei et doctores scz sacerdotes qui sunt illumi
natores fidei. Septima est cum qua christus totus vestitur que datur
mortuis qui sunt in purgatorio. vñ in libro Machabeorũ Sancta ergo
⁊ salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis eorũ soluã
tur. Sancta. pro cõpassione: salubris pro elemosinarũ largitione. vnde
Matheus Date elemosinã ⁊ munda erunt vobis omnia. Daniel: redi
me elemosinis peccata tua. Bernh. Elemosina data in vita est lucerna
que illuminat animã ne cadat in tenebras eternas. Idẽ O homo si ie
iunas in hoc non differs a dyabolo quia ipse nunq̃ comedit. etiã si vi
gilas ipse nunq̃ dormit. si continens es ipse nunq̃ coit. si silentiũ te
nes ipse nũq̃ verbis diluit. in hoc solũ maxime dyabolũ superas si ad
elemosinam operam prestas. Beda frustra adoraturus manus suas ex
pandit ad deum qui eas ad subueniendum pro posse suo pauperi non
ostendit. Apl's Pietas ad omnia valet. Nam si quis lubricum carnis
patitur vapulabit: sed nõ peribit. Hieronymus Non memini me legis
se aliquem esse damnatum in hoc seculo qui vitam duxit liberalẽ. Gre
gorius Munq̃ est vacua manus a munere aut propter munus vbi est
archa cordis repleta bona voluntate. Augustinus: qui dat propter p
sentium pudorem vt interpellandis tedio careat: rem ⁊ meritum poit.
Unde versus. Da facie leta: sine letitia facies: scilicet tue. Si deberis
perdis rem meritumq; rei. Apostolus Hilarem datorem diligit deus.
Augustinus Elemosina est res sancta augens presentia et minuẽs pec
cata separans a demonibus: iungens angelis: et est quasi murus inter
pugnabilis circa animam. Thobias Magna fiducia est elemosina co
ram deo omnibus faciẽtibus eam. Idem Elemosina ab omni peccato
liberat et non sinit animam introire in tenebras eternas. Salomon

Sicut aqua extinguit ignem sic elemosina peccatũ. Elemosina essi ex
tinguit ignem peccati. ignem ire dei ⁊ ignem totius gehenne.

Tam dictum est de Elemosina duplici scz spirituali et corporali et
de speciebus eius cum auctoritatibus probatis. Nunc dicendum
de Suffragijs quibus sacerdos auim abus existentibus in purgatorio
tenetur suffragari quorum elemosinis vsus est: ⁊ vtitur quibus anima
bus purgandis in penis purgatorij annus pro die statuitur in penitẽ
tia in hac vita neglecta vel non peracta que anime sunt tertia pars ec
clesie expectantes in purgatorio liberationẽ. Exemplũ de filijs Israe
el per desertum transeuntibus .xl. annis quod .xl. diebus transissent
si petra deũ nõ peccassent. Triplex essi dr eccl'ia scz in hoc mundo mi
litans: in celo triumphans: in purgatorio expectans: vt predictum est
liberationem: quibus quatuor modis precipue potest subueniri. vnde
versus. Missa: precce: dona: iciunia quattuor ista: Absoluunt animas
quas purgans detinet ignis. Qui ignis ⁊ cetere pene purgatorij grui
ores ⁊ acerbiores sunt quam omnes pene martyrum et omnia genera
tormentorum que in hoc mundo a tyrannis potuerint excogitari ⁊ ad
inueniri quarum animarum numerus omnium hominum viuentium
multitudine excellit. Unde Augustinus Nescit quis petit qui pur
gatorium petit. O deus quam dulce erit in hoc seculo satisfacere: dico
q̃ est grauius in purgatorio esse q̃ hic penam sustinere: quam diu oc
lus potest clauui vel aperiri et quã illa pena quam habuit beatus Lau
rentius in craticula: Unde vna sachryma de puro corde prolata plus
purgat q̃ decem anni in purgatorio: tamen inter duo mala minus ma
lum est eligendum. Unde anime clamant vt Job miseremini mei mise
remini mei saltem vos amici mei quia manus domini tetigit me. Du
plex enim manus inteliigitur in hoc loco scilicet manus tangentis scz
inpurgatorio animas purgans expectantes liberationẽ. ⁊ manus dam
nantis scz in inferno. Ut mach. Sancta ergo et salubris est cogitatio
pro defunctis exorare: sancta per compassionem charorum: salubris p
elemosinarum largitionem ⁊ orationem fidelium: et precipue sacerdo
tes quibus committuntur anime quia elemosine sunt cibus animarum
oratio vero potus: iciunia fidelium magna refectio ⁊ conuiuium: pere
grinatio charorum penarum alienatio ⁊ ereptio. Indulgẽtia vero eis
data prodest pro vt hic meruerunt dum viuerent: Unde legitur in cõ
memorationibus animarum. Deus cui soli competit medicinam pre
stare post mortem idest indulgentiam quia ibi anime sunt de foro ec
clesie expectantes liberationem scilicet in purgatorio quas manus do
mini tetigit vt dictum est. Pre omnibus autem remedijs quibus ani
mabus existentibus in purgatorio potest subueniri: missa pcellit. Gre
gorius: O quantũ ⁊ viuificum donum dei quia nũq̃ diuina celebrant
misteria quin ibi concurrant duo virtuosa opera scilicet vnius pecca
toris conuersio vel ad minus vnius anime de purgatorio liberatio. vn
de caueant heredes parentum ⁊ charorum mortuorum commissarij te
stamentorum ⁊ maxime sacerdotes ⁊ ceteri quibus anime cõmittuntur

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

vel quorum elemosinis vsi sunt vel vtuntur ne aliquo modo eis hec re
media subtrahant vel differant quia eorum viaticum est: quia ,p furto
⁊ summo sacrilegio eis reputatur: quia primo mortaliter peccãt in deũ
q̃ eas sanguine suo redemit. Secdo in sanctos: ⁊ in omnes angelos de
quorꝫ collegio sunt dum liberantur. Tertio peccant in omnes animas
existentes in purgatorio quia impediũt earũ absolutionẽ. Quarto pec
cant in omnes christianos viuos ,p quibus anime liberate a penis ora
rent ⁊ intercederent ad deũ. Pro quibus negligẽtijs tales si non satis
fecerint in p̃senti grauiter punient ⁊ in futuro seculo dampnabunt.

Sequitur vt supra dictum est vt quiuis pastor sit sedulus et fide
liter sollicitus pro grege sibi commisso scilicet pro viuis et defun
ctis ⁊ nõ pro nauꝫ acceptor qa christus gñaliter vno codẽq̃ precio idest
sanguine omnes redemit vt mereamur a domino directe commendari
dicente: Euge serue bone quia super pauca fuisti fidelis supra multa
te constituam:

Quo ergo ordine censetur ille qui semp absens est a cura sua nec
preest vt pastor nec regit vt mercenarius. In illo estimo ordine
in quo nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. Bern Miror
clericos aliud esse q̃ q̃ apparent in vestitu ⁊ habitu aut quantulum
sunt clerici gestu ⁊ actu: neutrum exercent: nec regunt se vt clerici de
berent: nec pugnant vt laici: sed inordinate plures ex eis viuunt cõtra
canones ⁊ statuta ecclesie confundentes seipsos ⁊ totius clerici bone
statem. Et quia hic cum omnibus peruerse viuentes moribus et vita
participant: omni pena in futuro puniẽtur. vñ Origenes Unumqõq̃
quod est peccatũ habet suũ demoniũ ⁊ vnũqõq̃ demoniũ habet suum
supplicium. Attende ergo o vos sacerdotes ad quid vocati estis ele
cti ⁊ constituti vt dictum est: ⁊ seruire deo in sanctitate ⁊ iusticia: vnde
Apostolus: Non enim vocauit nos dominus in immundiciam: sed in
sanctificationem. vnde idem. Hec est enim voluntas dei sanctificatio
vestra vt sciat vnusquisq̃ vas suum idest corpus in sanctificatione pos
sidere quia ambulans in via immaculata idest castitate mentis et cor
poris hic mihi ministrabit in tanti corporis ministerio ⁊ ego dominus
exaudiam eum. vnde Augustinus Quid prodest si castitas seruatur in
corpore: ⁊ mentis integritas intus polluitur in mente. Cesarius Virgi
nitas i corpore nihil prodest. si charitas a corde discedat et humilitas
nec iã carnis itegritas seruat si amicus tumore supbie corrũpit. Ber.
supba castitas nõ est va castitas sꝫ ornatũ diaboli ,pstibulũ. Au. aniad
vertite o vos sacerdotes in ꝫta puritate ⁊ tremore debet accedere ad
illõ sacrificiũ ad qõ xpus accessur? sãguinẽ suauit p̃ angustia vbi ipe
sacerdos mirabilẽ ⁊ ieffabilit obtulit. Tñ dicatis cũ ,pheta In toto
corde meo exqsiui te. Cor mundũ crea i me deus. i. ffstaura et spm rectũ
innoua in viscerb? meis vt te pfecte diligere ⁊ digne laudare merear.

Quid ergo dicendũ est d sacerdotib? manifeste cohabitãtibus cũ
mlieribus vl adulter vl fornicatiõb? vel ,ppas oues violãtibus
vel ebriosis vel lasciuis ⁊ secularibus pluribus negotiis ⁊ vanitatibus
implicatis: Committemus eis cõscientijs episcoporũ ⁊ eorum prelatis.
Hier. alieni erroris non est nostrum reddere rationem: sed prelatorũ
Bernbar. integritati tue sis diligens explorator non aliene quid ergo
de illis iudicandum est qui sponsam christi violant. Hier. Sicut scele
stus est sacrosanctam ecclesiam temerarie destruere q̃ domum plebe
iam: ita scelestus est sponsam christi violare q̃ sponsam proxim. Glo
sa super Leuiticũ. Cum diabolus super omni peccato gaudeat maxime
congaudet fornicationi ⁊ maxime in sacerdotibus ⁊ religiosis q̃ sunt
ministri altaris. Hiero. Acerbiora gehenne tormenta sunt quibus for
nicatores et adulteri debentur. Idem: quid tibi cum mulieribus tu sa
cerdos qui ad altare dei famularis: ⁊ in cuius loco stas. Dic sacerdos
qui eisdem labijs oscularis filium virginis. quibus osculatus es filiũ
veneris. O iuda osculo tradis filium hominis. Bern. O sacerdos cor
pus tuum efficitur quotidie sepulchrum christi quo ex ore tuo egredit
falsitas per quod ingreditur tanta veritas scilicet ipse christus. quomõ
oculi tui aspiciunt vanitatem qui inspiciunt tantam veritatem: quare
manus tue extenduntur ad illicita que tractant tenentẽ omnia. quare
te in gurgitas ebrietate qui plenus esse deberes dei bonitate. Augu.
Si sacerdos sit vas incontinentie ⁊ libidinis iuxta filium virginis in
altari statuet ydolum veneris. et cum ore polluto profert verba cano
nis. os enim eius amaritudine ⁊ dolo plenum est quamuis enim ore
cum labijs tamen in faciem expuit saluatoris ⁊ cum presumit sumere
corpus dominicum in os eius pollutum leuius esset ei q̃ proijceret eũ
in lutum. Bern. vere sacerdos qui in carne ambulant deo placere nõ
possunt q̃ placere meretrici cupiũt ⁊ presumunt. Idẽ turpissimũ est ma
nus deo dedicatas ⁊ sacro crismate consecratas pudendis mulierum
ingerere ⁊ post hoc sacrosanctum corpus dominicum tangere. Canon
Nullius presumat audire missam a presbitero quem pro certo noueris
habere concubinam. di. xxxij. nullus: Aug. in decretali. xl. ca. de vita
prespiterorꝫ dicit. q̃ plus placet deo rugitus leonum siue mugitus bo
um ⁊ grunnitus porcorꝫ siue suum q̃ cantus i choro presbiterorum can
tantũ luxuriantiũ. Gre. in decetali. xl. ca. si quis presbiter diaconus
sbdiacon? fecerit in iramie fornicatiõis inhibeo ei introitũ ecclie do
nec satisfaciat de mala fama sua deo et populo: ⁊ si non satisfaciat de
inhibeo vobis ne aliquis vestrum audeat audire officiũ eius quia om
nes benedictiones vertuntur in maledictiones testãte Malachia pro
pheta Maledicam inquit benedictionibus vestris quia manus vestre
plene sunt sanguine. Bern. O quam temerarium ⁊ quã nephandum
est pollutis manibus tractare filium virginis et ore sordido sumere: q̃
mens non rapitur ad excessum. quis oculus non erubescit. quis audi
tus non terretur vbi mundi pretium proijcitur in sterquilinium idest
in os immundi sacerdotis. Mirum est q̃ talis tunc non veretur ange
lum dei stare iuxta se qui secet eum per medium. et tales bene possunt
vocare presbiteri Susanne. Aug. O tu iudigne sacerdos noli me plus

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

affligere: plus eñ vulnus peccati tui me lædit q̃ vulnus lateris mei. Idem magis delinquũt: qui iam regnantẗ in celis contemnũt peccando scz indigne corpus christi tractãtes et sumẽtes q̃ qui crucifixerũt eũ ambulantẗ in terris. non quasi crucifigentes sed quasi tanti sacramẽti indigni cõfectores ⁊ presumptuosi ꝓceptores: quia illi semel deũ crucifixerunt in terris: isti quantũ in eis est indigne tractãtes ⁊ sumẽtes quotidie crucifigũt. Ambro. Qui indigne christũ sumit idẗ est ad se ipm interficiat. Aug. Melius est spiãli penitus omittere q̃ indigne tractare vel tangere. Idẗ inter omnia misericordie dei opera que ab initio impensa sunt salute hominũ nihil mirabilius: nihil excellentius q̃ q̃ pro mũdo crucifixus est dominus. Leo papa Magis admirãda dei humilitas q̃ sua maiestas. Aug. Minima gutta sanguinis christi suffecisset ad redemptionem generis humani: sed ideo maior copia sanguinis eius data est: vt copiosior clarescereet christi affectus nos diligentes. Unde Bernardus. Patet enim amor christi nos diligentis in vulnera lateris.

Attende ergo o homo quantũ pro te datũ sit ⁊ maxime tu sacerdos qui corpus ⁊ sanguinẽ tractas dñi. Timentium vero est q̃ talis sacerdotes indignos ut dictũ est non eruadiat: sed magis eum ad iracũdiam ꝓuocant. vñ illud: provocaverũt eum filii eius ⁊ nõ filie: sed belial in sordibus .i. in peccatis: ideo dñm non placãt: sed magis offendũt eum. Nam etiã loca sacra que tangũt ⁊ calcãt q̃ diu sunt in peccatis obstinati contẗnant. Bern. Sacerdos sine offensa vivat: qui pro offensis iuvicem deum interpellat: ne offensum potius ad iracundiam provocet q̃ compescat. Aug. Magis preiudiciũ deus in misso non patitur ab hominibus viventibus q̃ a sacerdotibus carẽtibus sciẽtia ⁊ bona vita. Idem plus placet deo vlulatus canũ vel luporum q̃ cantus inimicorum idẗ clericorum malorum. Gre. Nihil est quod tãn offendat ecclesiam dei q̃ q̃ indigni assumãtur ad regimen animarũ. Unde prelati quidam nunc ꝓpis parum curãt quos iam ad ordines recipiant vel admittant vel quibus in sacerdotes promouendos manus imponant. Unde laici iã clerũ vilipendũt ⁊ claues ecclesie minime curant totamq̃ dignitatem sacerdotũ. quia negligentes et ceci sunt duces eorum ⁊ doctores cecorũ. Apls. Cauendũ est ne cum alijs predicauerim ⁊ ipse reprobus efficiar. Predicant quidã non mechandũ ⁊ ipsi mechantur: non furandũ ⁊ ipsi furantur ⁊ cetera vicia tam verbis quã factis inordinate viuẽtes perficiunt. Hec omnia predicta prelatis cõmittimus ⁊ ecclesiastici correctioni corrigenda.

Oros ergo prelati ⁊ presbiteri in vobis pendẗ anime subditorũ vestrorum vobis commissorũ. Presbiter dicit quasi prebens iter regi sibi cõmisso verbo et vite bono exẽplo etiã pro posse temporale subsidiũ. Et nõ tantũ querat lucrũ rerum temporaliũ: sed animarũ pro quibus filius dei mortem sustinuit. Unde dicit dominus: Quem perditum de manu pastoris requiram.

Legitur in tertio li. Regũ. Cum regina Saba in aula Salomonis esset intuita ordines ministrantium ad mensam regalem ⁊ omnem ornatũ curie ⁊ familie: pre omnibus laudauit ordinẽ pincernarũ: erãt eñ vnius habitus. Aula Salomonis significat ecclesiã: regina mẗsam scz summi regis .i. altare in quo conficit tractatur ⁊ sumit: ⁊ fidelitẗ ministrat sacrosanctũ corpus christi: cui mẗse diuersi sacerdotes deseruũt ⁊ angeli infiniti q̃ dicunt virtutes celorũ. Huius mense scz altaris sacerdotes sunt pincerne. ideo debẗ esse vnius habitus .i. vnius sancte cõuersationis in aula summi regis vt possint dicere cũ psalmista. In domo dñi ambulauimus cũ consensu .i. in dei volũtate. qui pincerne scz sacerdotes q̃ pre omnibus sunt electi ⁊ cõstituti ad diuina libamina infũdenda: ⁊ ad honorẗ summi regis et familie .i. fidelibus ꝓpinanda. Eñ eis dicit per ꝓphetã Mundamini q̃ fertis vasa dñi .i. pparate illa corda vestra in omni virtute ⁊ mũdicia interius ⁊ exterius: interius q̃ charitatẗ: exterius q̃ bonã famã et honestã conversationẗ vt digni sitis biberẗ de manu domini vinũ mero plenũ mixto. Unde psal. Calix meus inebrians q̃ preclarus est: Canticorũ Bibite vinũ qõ miscui vobis: scz in mea passione sanguine ⁊ aqua de meo latere profluente ⁊ ebriamini vino mee dilectionis: non tñ dico mero sed meracissimo. scz illius vne de qua legitur vt biberẗ sanguinẗ vne meracissimũ sanguinẗ filii virginis intemerate. Hinc dico illius vitis q̃ dixit. Ego sum vitis vera ⁊ pater meus agricola est. Nobilis est vinea in qua pater celestis agricola est. Nobilis vitis filius dei est nobiles palmites scz apli. nobile vinũ eius: cuius sacerdotes sunt pincerne scz illius sanctissimi vini .i. sanguinis xpi q̃ profluit de torculari quod dñs solus in ara crucis dum pateretur mortem calcauit: qui omnibus scz sanguinẗ vne predicte in eũ credentibus propinaret meracissimũ quem assumpsit homo factus de mundissima carne gloriose virginis marie.

Ya vos sacerdotes pincerne veri Salomõis .i. iesu christi ⁊ camerarij ⁊ secretarij ⁊ dispensatores ministeriorum dei diligenter attẗdite in quo gradu et dignitate sitis constituti. scilicet super omia bona dñi. Aug. Quid potuit deus plꝰ facere sacerdotibus q̃ ipm creare tractare sumere ⁊ ministrare. Ergo redite ad cor et inspicite illud insigne priuilegiũ vestre dignitatis. Quinq̃ eñ sunt dignitates sacerdotũ pre ceteris. Primo dicit sacerdos quasi sacris dotatus scz sacris ordinib? quia ipse est in summo gradu qui est sacerdotũ. Scdo quasi sacris dedicatus sacramẽtis .i. ad sacrificãda sacramẽta. Nam ipse sacrificat sacrosanctũ corpus dominicum verbis: signis ⁊ prodigijs: ⁊ cetera sacramẽta. Tertio dicitur quasi dans sacra. Dat eñ baptismũ: cõfessionẗ: penitentiam. indulgentiã: eucharistiam: benedictionẗ: ⁊ extremã vnctionẗ. Quarto dicit sacerdos q̃si sacra docẽs: docet eñ verbũ sancti euangelij ⁊ articulos fidei. Quinto dr sacer dux q̃si ducatũ prebẽs: ⁊ iter populo dei ad regna celorũ verbo sane doctrine ⁊ vite bono exẽplo: vnde versus. Sacris dotatus et sacris deditus atq̃ Sacra docens sacra dans et dux sacer esto sacerdos. Bern. Elegi mihi in sacerdotem

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

dignum: mansionis habitaculum in vase vitreo: quia licet vitrum de vili materia sit tamen probatur clarius super aurū ⁊ argentum: sic qui libet sacerdos: quamuis sit peccator: tamen prelucet omnibus alijs re bus regibus et principibus et est dignior omni creatura: Vos estis genus electum. gens sancta: regale sacerdotium: Populus acquisitio nis: non solum temporalis electionis: sed eterne predestinationis: Ele git autem vos dominus ante mundi constitutionem qui non dum era tis nisi predestinati. Et est notandum ꝙ predestinatio nihil aliud est quam gratie vel glorie preparatio scilicet gratie in presenti ⁊ glorie in futuro. Unde Aug. super illo uerbo elegi ⁊ preelegi. O presbiter siue sacerdos: Siue deus sic te elegit: redde rationem villicationis tue: qo vel quod in hoc seculo elegeris: dum deus vltionem a te requiret: quia scriptum est: Cui plus donauit plus requiretur ab eo.

O Veneranda sacerdotum dignitas si digne et sacerdotaliter vive ritis: in quorū manus velut in vtero virginis filius dei incarnat. O celeste misterium quod per vos pater ⁊ filius et spiritussanctus tā mirabiliter operatur ꝙ vno eodemq; momēto idem deus qui presidet in celo in manibus vestris est sacrificium Gre. Hoc tam insigne priui legio stupet celum: miratur terra: verctur homo: horrescit inferuus: cō tremiscit dyabolus: veneratur angelica celsitudo: Quid ergo tribuam domino pro omnibus que retribuit mihi verbi gratia. Iste qui creauit me dedit mihi creare se: qui creauit me sine me: creatur mediante me Quid ergo retribuam domino pro tam singulari dono sacerdotij mihi impenso: quod est datum optimum ⁊ donum perfectum: quasi dicat ne scio: nisi duo minuta scilicet corpus ⁊ animam: corpus in seruientem ⁊ animam in laudem: vnde psalmista: Lauda anima mea dominum.

O Dnſ. derate ergo mirabilem vestre excellentie dignitatem ꝙ vos deus non solum pre cetero genere ordinauit sed pre cunctis cre aturis quas ad laudē ⁊ gloriam nominis sui creauit: vñ domin⁹. Ego constitui te super gentes ⁊ regna vt euellas peccati maculam: ⁊ edifi cas corda hominum penitentiam agere volentium et dispersas errores ⁊ plantes virtutes in animabus viuificādis: vnde dominus: Ego vos elegi de mundo ⁊ posui vos ad gratiam vt eatis volendo ⁊ fructum af feratis fideliter operando: ⁊ fructus vester maneat in eternum congre gando. Bern. Nullus fructus charior deo est quam fructus animarū pro quibus mortem sustinuit filius dei. Qui ēm deo in omnibus homi nibus lucrantur animas per baptismum: regenerant per cōfessionem ⁊ per penitentiam reuocant: ⁊ eos sacramēto eucharistie cibant: quasi dicat nullus nisi sacerdos Malachias Labia sacerdotum custodiunt scientiam scilicet dei quia angelus domini exercituum est. Angelus do mini conuersatione angelus in diuinarum ⁊ gratiarum actione ange lus: in arore charitatis angelus: in subiectione humilitate. Saluc re uerentia angelorū quorū infinitus est numerus: dico ꝙ maiores estis q̄ angeli ⁊ precellitis dignitatē eorū largo modo loquendo: Cui nāq; angelorum tradidit deus quod datum est sacerdoti scilicet quodcumq;

Nota due sunt claues scz scientie et potestatis date beato Petro et ceteris hominibus. non omnibus sed solis sacerdotibus ⁊ suc cessorib⁹ suis. Licet ēm solus deus peccata remittat tñ nunq̄ vel raro sine suis ministris. i. sacerdotibus. qō potest probari p leprosos quos cū dñs mūdasset dixit. Ite ostēdite vos sacerdotibus ⁊ humiliter obe dite. ⁊ dū irēt mundati sunt. Probari etiā pōt p lazarū quē cum dñs suscitasset a mortuis dixit discipulis suis solute eū et sinite abire. Et q̄re ipse dñs non soluit eū a vinculis corde q̄ soluit eū a vinculis mor tis. ⁊ quare nō iussit mariā et martham sorores eius soluere vel iude os cognatos eius qui erāt ei ꝓpinquiores debito naturali q̄ discipuli domini. Per hoc euidenter patet ⁊ probatur ꝙ solis sacerdotibus a do mino data est potestas ligandi atq; soluendi. Ecce quanta dei benigni tas ⁊ sacerdotum dignitas quia ipē dominus q̄nq; p malos bonū ope ratur et hoc ideo ne claues ecclesie a fidelibus paruipendantur quia si aliquādo sacerdotes nō habent ex merito tamē habent ex officio digni tatis et si quis sacerdotū indignus. sit quod absit hoc sibi nō tibi noce bit: Ecce quāta potestas vobis sacerdotibus data est ga lingue vestre claues celi facte sunt. Bern. O quantam dignitatem contulit vobis deus: quanta est prerogatiua ordinis sacerdotalis pretulit vos regi bus terre. pretulit hunc ordinem omnibus hominibus. immo vt altius loquar pretulit vos angelis tronis ⁊ dñationibus. Sicut enim nō an gelos sed semen apprehendit Abrae ad faciendam redemptionem sic nō angelis sed hominis scilicet solis sacerdotibus corporis ⁊ sangui nis sui commisit consecrationem. Nota ꝙ ad quinq; verba sacerdotis stantis ad altare et dicentis verba canonis Hoc est ēm corpus meum quibus verbis dominus dedit viri conficiendi in cena prelatis vel in lotione pedum discipulorum in cena cum dicebat discipulis suis Hoc facite quociensqunq; sumitis in meam cōmemorationem idest ob mei amoris memoriam quem exhibui in cruce passus pro vobis. Tunc ēm vt dicit. Bern. Celi celorum aperiuntur ⁊ ipse Christus qui est in sinu patris mox venire dignatur in manus sacerdotis cui virtutes celorum deseruiunt. ⁊ panis in altari in verū corpus christi ⁊ vinum in eius san guinem cōuertitur ⁊ trāsmutatur ⁊ sub modica forma panis totus ve latur deus verus ⁊ homo. Unde Esaias. Vere tu es deus absconditus scilicet in hoc pane vt mediane sub nebula. Psal. Mirabilia opera tua domine scilicet in hoc sacramento corpis et sanguinis tui ⁊ anima mea cognoscet nimis scilicet credendo firmiter.

Cum ergo tāta dignitas sit sacerdotis ꝙ creator sit sui creatoris ⁊ totius creature. ipm ꝓdere vel dānare incōueniēs est vñ: Ysid. Sicut patrē interficere filiū impossibile est. sic creatorē ꝓdere creaturā incōueniēs est. sicut in ecclesia relige sanctorū quorū aime in celis sūt conduntur. sic ipse christus requiescit in corde digni sacerdotis. Aug. Elegi et preelegi mihi cor digni sacerdotis in habitaculum dignum me

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

mansionis tangq; in vase vitreo. Licet vitrũ sit de vili materia tñ splen
didius est auro ⁊ argẽto. Sic sacerdos prelucet dignior ⁊ maior corã
deo oibus hoibus regibus et pricipibus huius mũdi in sua dignitate.
vñ honorandi sunt sacerdotes quibus deus tantã in mũdo pre oĩbus
hoibus contulit gratiã ⁊ honorẽ. vñ dñs Qui vos audit me audit. ⁊ q
vos spernit me spernit. Apls qui vos cõturbat scz indebite. iuditium
portabit quicunq; est ille. Zach. qui vos sacerdotes tãgit offendit pu
pillam oculi mei. Et dñs in psal. nolite tangere christos meos quos et
ꝓphetas vocat dominus. Et in ꝓphetis meis nolite malignari.

Egitur de Alexandro rege magno ꝙ cũ venit hierm ad expugnã
dum eam. occurrit ei sacerdos iudeorũ in ornatu pontificali que
sivit rex quis esset: ⁊ dictũ est ei ꝙ esset sacerdos altissimi: ipse vo de
scẽdens de equo: humiliter inclinãdo honorauit eũ: ⁊ sic iudei obtinu
erunt gratiam regis: Quãto magis sacerdotes christianorũ huius tem
poris honorandi sunt: q; ipse deus honoratur in ipsis cuius cameraij
sunt et ministri. Salomon habitur illis scz sacerdotibus electum dei
domũ: ⁊ sors in tẽplo dei altissimi. i. sors duplex gratie ⁊ glorie. De sor
te gratie ⁊ glorie Psal. In manibus tuis sortes mee. i. ordo ⁊ vita ele
ctionis. De sorte glorie Daniel Stabis in sorte tua in finem dierum
Sap. Ecce computati sunt scilicet sacerdotes inter filios dei. et inter
sanctos sors illorum est scilicet sacerdorum. Merito ergo gaudete et
benedicite vos sacerdotes domini domino laudate ⁊ superexaltate eũ
in secula qui vos ad tantam gloriam elegit.

Venit filius hominis querere ⁊ non seducere: saluare ⁊ non dissi
pare sicut mali prelati. De quibus Sa. Durũ est iudiciũ his qui
male intrant durius his qui postq̃ intrauerũt male viuũt: durissimum
his qui male p̃sunt. Tres ẽim sunt questiones quõ intrasti: quõ viristi:
⁊ quõ recisti. De primo Amice quõ huc intrasti nõ habẽs vestẽ nupti
alẽ: Si forte canonice intrasti: non per precũ violẽtias: non per preciũ
non per consanguinitatẽ. Ad huc restat qua intentione aut p charita
tem aut p cupiditatẽ. Si ꝓter deum faciat que dei sunt: sicut q venit
ad forũ: faciat ea ꝓter que venit. At ille obmutuit qa nõ precauit sibi
de hac questione quia oculus non erat simplex. i. intentio. igit̃ totũ cor
pus erit tenebrosum. vñ. dñs mitte eum in tenebras exteriores. Secda
questio fit per ysaiam. tu qs es quasi quereret quis hic q̃liter viristi in
ecclesia tua. Si nescis respondere sequitur Apportari te faciam quasi
apportatur gallus gallinace? qui maior est aliis. et maiores in ecclesia
dei iã nihil faciunt sed minores. Tertia questio fit p hieremiam Ubi
est grex tuus qui datus est tibi pecus inclitũ. i. valde gloriosum. Et ne
credas deũ posse dubitare de aliq̃ oue. dicit ẽim adhuc transibit oues
per manus numerãtis. Si igit̃ nõ solũ pro vobis sed pro singulis sub
ditis oportet rationẽ reddere q̃ durissimũ puras iuditiũ erit omnibus
qui p̃sunt. Tria sunt qbus optime diabolũ vincimus. scilicet cogitatio
carnis mortificatio: ⁊ acuta oratio. De primo psal. In meditatiõe mea
exardescit ignis qua fugas diabolũ fulgura choruscantẽ. maxime si me
ditatões sint de passione christi. De secdo apls Castigo corpus meũ et
in seruitutẽ redigo. De Tertio Aug. oratio humilis diuinũ promerek
auxilium. Christus dicit per Ezechielẽ ad prelatũ: speculatorẽ dedi te
domui israel. i. laicis. Unde valde necesse est vt sint lucidi pastores q;
nemo p̃t in speculo speculari lutoso. Christus est sol: pastor debet esse
luna. luna eim non habet lumen nisi a sole: ita sacerdos non debet reci
pere decorẽ a mũdo sed tñ a christo. Item sacerdos q pro nũmis cele
brat videtur dicere cũ iuda. Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eũ tra
dã ergo nephas est vendere dominũ suũ. Cogita q primus seruus vẽ
ditor seipsum suspendit. Judas eim nũmos misit in templum peiores
sunt sacerdotes qui denarios pro quibus cantant mittunt in lupanar:
⁊ inventrẽ suum. Judas semel christum vendidit ⁊ de hoc penituit: et
tu forte multoties vendidisti ⁊ non penites caue ne desperans teip
sum suspendas. Bern. Venient ante tribunal iudicis: audietur pupil
lorum accusatio ⁊ grauis allegatio quorum virerunt stipendijs ⁊ non
voluerunt peccata eor. Audi dñm dicentem: Vos comeditis peccata
populi. Et alibi Pasce pasce: sed non dicit vende vende. Item o bone
Jesu videk contra te conspicare vniuersitas populi Christiani. Mam
illi in persecutione tua sunt primi qui in ecclesia videntur gerere prin
cipatum. Si quis de populo deueniat ille solus perit: sed sacerdotis er
ror multos perire facit si etiã non obest quantũ prodest: Bern. O sacer
dos corpus tuũ efficitur quotidie sepulcrũ ꝓi: cur tunc per os tuum
egredietk falsitas p qõ q̃tidie ingredietk veritas. Cur oculi tui videt va
nitatẽ q q̃tidie aspiciũt veritatẽ. Cur man? tue retendunk ad illicita ⁊
inania q tenent tenentẽ oia. Cur te ingurgitas ebrietate q tot? plenus
debes esse bonitate. Rogo ergo te vt fugias omnẽ vanitatẽ ne in futu
ro cõdemneris per veritatem. Tãto vtiq; grauius caves ab alto q̃to
excellentius pollas dignitatis officio. Idẽ Bern. O dñe pastores tui
mutati sunt in tonsores: agni in lupos. defensores in dissipatores: q de
berent esse sobrij: quotidie sunt ebrij. qui prelati pilati: qui casti incesti
qui pastores seductores. Nonne tociens repetitũ est: petre amas me
pasce oues meas quasi dicat nisi me perfecte diligas. i. plusq̃ te tua ⁊
tuos non intromittes te de cura ista. nec tu sacerdos et maxime pastor
ꝓ omibus pro quibus effusus est sanguis meus. Bern. Non debet ali
orum ducatũ suscipere qui non vult alios bene viuendo precire: Nul
lus ita vilipendit officium suũ sicut clerici. Fabri ⁊ agricole mane sur
gunt sed non ipsi: dominunt eim vsq; ad meridiem. Bern. Ue sacerdoti
bus miseris proditoribus socijs q christũ itex quantũ in eis est crucifi
gunt ⁊ sanguinem testamenti pollutum ducunt. Qui manibus pollutis
oculis impudicis ore venato corde impudico. dum ad reuerendum sa
cramentũ nõ reuerẽter accedũt. ãgelos assistẽtes offendũt ⁊ de singlari
medicina sibi mirabilẽ acgrũt eẽnã dãnationẽ. Caucte vobis platuli

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

voratores vt canli. mortē nō attenditis q fauorē venditis. dātur nū
mi ,penrantur puuli sc3 vocote irregulares excōicati gieyte ebuosi lu
sores nunq3 casti. semper incesti. ve vobis. ve et frequenter ve.

Dominus transiens de hoc mundo ad patrem. ecclesiam quā suo
sacratissimo sanguine redemit. fratribus suis sc3 sacerdotibus re
gendā ,misit dicens. Exiui a patre ⁊ veni in mundū iterꝝ relinquo mū
dū ⁊ vado ad patrē vos oues meas custodite ,p quibus sanguis meus
effusus est. Quāta sit dignitas sacerdotis sc3 officij ⁊ ordinis audiam?
⁊ videm? ꝗtūcūq3 cūq3 sit aliqs bonus tū nō potest ꝓficere corpus xpi
nisi ordinatus fuerit vt officij sacerdotalis exhibeat ministerū. dei aut
officiū est tribuere bēdictiones. vñ Aug. Sacerdotes nō ,pria virtute
benedicūt sed quia xpi figurā gerunt ⁊ ,pter eū qui in ipsis est bēdicti
ones tribuūt plenitudinē. O sacrū ⁊ celeste misteriū ,p qd pi ⁊ filus et
spūsctūs mirabiliter opatur. Credimus ꝗ post deū nō est tāta gratia
⁊ potestas sicut est vra. Bern. Sup ptāte vestra te ⁊ tā insigni priui
legio vestro stupet celū mirat terra cōtremiscit diabol? abhorret infer
nus verett hō venerat plurimū angelica celsitudo. ꝗ vno eodemq; mo
mēto deus q presidet in celo in manibus vris est in sacrifitio. Sed vñ
hoc pijssime ⁊ dulcissime iesu vt sacerdotes. qui sūt vt nos vermiculi ⁊
puluis ⁊ cinis te presentē habere mereant ,p manibus ,ꝓ occulis qui
totus ⁊ integer sedet ad dexterā patris q vnius hore momento a solis
ortu vsq; ad occasum ab aquilone vsq; ad austrū presto es dñe. Certe
nō ex debito nō ex merito sed ex volūtate tue bēplacito ,pparasti te in
dulcedine tua pauperi deus sc3 sacerdoti. Hec est vere celestis iudulge
tia. hec est cumulata gloria. hec est vere superexcellens grā sacerdotes
tenere deum in manibus Nullis angelorū nullis archangelorū nullis
spiritibus sed hoibus. nō omnibus sed tūi ordini vestro cōmissam esse
credimus celebrationē tanti misterij vt cōsecratus in sacerdote ,ꝓfus
⁊ ipsum cōficiat in altari qd xps in cena paschali cōfecit manibus suis
In altari quippe sacerdotū ore manibus cōficitur christi corpus. non
creatur non nascitur. sed qd totū in dextera patris est. totū in manib?
totū in ore summētis. vnus in multis ⁊ diuersis. O sacerdos tu es sa
cer dux sacra docens sacrū dans. Sacer dux in exhortatiōe. sacra do
cens in ,ticipatione carnis et sanguinis xpi: sacrū dans pro deo exē
plū viuēdi ceteris. Et amplius mouearis imo vt magis incalescas in
amore tui redemptoris: voluit xps vt iugiter coleretur ,p tuū misteriū
quod semel offerebat in mundi preciū. et phennis illa vicuma viueret
in memoria ⁊ semp esset in gloria patris. Vñ moyses rogauit dominū
q̄dam dicens Ostende mihi teipsum dñe verū. sed tibi non solū ostē
ditur sed in manibus tuis se tradidit Delectari ergo debes o tu sacer
dos ⁊ gaudere in sacramēto altaris in cuius cōfessiōe fidelis minister
inuenit in medio patris ⁊ filij ⁊ spūsancti astātibus ex omni latere su
pius ordinibus sacramentū per notabile misteriū superexcellētis glorie
videt ⁊ sentit sacerdos filū dei fratrē suū ⁊ amantissimū. cuius veracī
ter carnē ⁊ sanguinē tenet. vñ psal. Narrabo inquit nomē tuū fratri
b? meis. videt et sentit spūsanctū a patre ⁊ filio ,pcedentē. domesticū
esse sociū factorē ⁊ dispensatorē suū qa ipse vere consolator: est penitē
tiū ⁊ aduocatus omniū in se sperantiū. Videt verū deū ⁊ sentit spiritu
aliter angelos ⁊ omnē celi celorū senatū sibi applaudentē ⁊ vt cōciuis
eorū asscribi mercatur. Ibiq; celebrat familiare colloquiū inter deum
⁊ moysem amicū suū. i. fidelē ministrū. Pensa igit: iugiter amplectere
suauiter repone fideliter quid audis qd agis quid legis qd tenes. calix
sepulcrū xpi. patena lapidē supositū. corporale sudariū. substractoria
corpalis lintheamina qbus inuolutus fuit xps significat Hostia quā
vides non est panis sed caro ⁊ sanguis eius q pependit in cruce ,p mū
di vita. Iā oculis tuis vides panē angelorū qui nescit putrescere. non
vadit in secessum. sed ducet te in excelsum. illuc reducet te vñ retraxit
ymaginē. Hoc itaq; sacramentū ab eterno in celo repositū. sed diabo?
lo penitus celatū. ,phetis quibusdā reuelatū sollicitudini ⁊ sanctitati
vestre est traditū ⁊ ,p omnia donatū. Quis vidit talia. videant oculi ne
mirent qa omnia sicut voluit fecit O sacerdotes quantū est ꝗ in ele
uatiōe manuū vestrarū capita regū inclinant. ꝗ reges ⁊ regine vobis
munera offerūt Omnis ecclesia vos patres cōfitetur ⁊ expectat inter
cessores. In quorū priuilegiati amoris premiū datū ⁊ dictū est Petro
Pasce oues meas. in singularitate ptātis datū est ⁊ dictum apostolis
Quecunq; ligaueritis super terrā ⁊c. Pensate ꝗtum est hoc maximū sc3
si ad legationē angelorū ascensus hoim expectarent. ꝗtū ergo est si ad
arbitriū hoim ascensus inclinat angelos. Audite vestri officij dignita
tē. cautelam ⁊ cōstantiā cum dicit Elegi vos ⁊c. Officium vt cū dixit
etatis. cautelam vt cū dixit fructū afferatis: cōstantiā vt cum dixit fru
ctus vester maneat. Vobis etiā dictū est. Ite in orbem vniuersum ⁊c.
Electi ergo estis vt etatis. ergo periculū est vobis stare. periculosius
sedere. periculosissimū est iacere.

Recordor me legisse ꝗ accidit in burgundia cū sacerdos quidam
veniret ad sinodū transiens p medū nemorū obuiū habuit dia
bolū in figurā bois transfiguratū quē cum salutasset tradidit ei litterā
quandā clausam tradendā epo ⁊ vniuersis rectoribus in illa sinodo cō
gregatis. Quā cū appeuisset eps in ,ptia oim fecit legi. Tenor autē
illius littere erat iste. Rectores tenebrorum rectoribus ecclesiarū sa
lutē. Mandamus vobis ꝗ multū diligimus vos qa quodcūq; vobis
cōmittit ad infernū cū magnis glomerationibus destinatis. Ite alibi
dictū fuit epo puerso a xpo dño. Qñ mihi reduces aimas q̄s cū prauo
exemplo damnificasti. Bern. Timeant clerici ministri ecclesiarū q in
terris res sanctorū quas possident tā inique gerūt vt stipendijs q̄ suffi
cere debeant minime cōtenti. supflua quibus egeni sustētari deberent
impietate sacrilegij sibi detinent et in vsus supbie atq; luxurie victum
pauperum cōsumere nō verent. duplici iniquitates peccāte sc3 ⁊ ꝗ ali
ena diripiunt: ⁊ sacris in suis vanitatibus ⁊ turpitudinibus abutun
tur Heu hodie nos pascunt pastores oues sed seipsos propter quod

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

cōminatur eis dominus dāmnationē. Ezechielis.: liij. Ve pastoribus hierusalē qa pascebant seipsos: nō oues pascunt a pastoribus a qbus pasci deberēt. Ber. Ut Conuenit bonitas amabilē: scientia discibilem: disciplina imitabilē reddūt. Scientia ⁊ disciplina bonitatē attrahunt: scientia corrigit: ⁊ disciplina pascit. Debet aūt quilibet prelatus ⁊ religiosus et clericus qui alijs preest sollicitus esse quomodo deo placeat in puritate conscientie. Bern. Manducare spiritualiter corpus christi est passionis ⁊ redēptionis eius attentius recolere sacra beneficia ad sumendum suauiter in conscientia recolendū fideliter in memoria. Aug. Quotidie corpus christi sumere non laudo nec vitupero. Hoc est suum sepe communicandi cum deprecatione huius sacramenti timor seruilis munitur ⁊ incendium charitas plus augmentatur: sed per hoc aliqui retrahuntur cum de communione deuotionem ⁊ cōsolacionem singularē non ita percipiunt prout eis beneplacitum foret. Et hij magis sua q̄ que dei sunt videntur querere.

O Venerabilis sanctitudo manuū sacerdotū. O felix exercitū. O mundi vere gaudiū vbi ima summis iungunt cū christus tractat christū: sacerdos dei filiū: tibi delicie sunt esse cū filijs hominū. Unde Petrus in canonica: Vos estis genus electū. regale sacerdotiū: gens sancta: populus acquisitionis. Aug. Vos estis inquit gēus electum non solū electione tēporalis prelationis sed vt spero electionis eterne predestinatiōis. Unde apls. Elegit eos ante mundi constitutionē qui non dum erant nisi predestinati. Augustinus Quomō elegit vos ante mundi constitutionē qui non dū erant predestinādo. Gregorius. Predestinatio nihil aliud est q̄ gratiam presens et glorie future ꝓparatio. Augustinus: Quattuor enim requirūtur propric ad preparationē gratie pūtis ⁊ predestinationē glorie future. Primū est volūtas tribuentis. Secūm est libertas voluntatis. Tertiū est predestinatio nō existentis. Quartum est meritum accipientis: alioquin nec gratia in presenti: nec sequitur gloria in futuro. Unde apls Quos presciuit hos ⁊ predestinauit conformes fieri ymagini filij dei sēz sacerdotis in tanti mistērij ministerio. Idem quos predestinauit hos et vocauit: et quos vocauit hos ⁊ iustificauit: ⁊ quos iustificauit illos ⁊ magnificauit. Glosa in ꝓdestinatione gratie: in vocatione potentis: in iustificatione leticia: in magnificatione glorie. Unde vos sacerdotes estis genus electum.

Augustinus O presbiter siue sacerdos sicut deus te elegit ⁊ pele git reddere rationē villicationis tue in quam vel qō tu in hoc seculo elegeris. dū deus electionē a te requiret non est dubiū dare an sacerdos sit angelus aut diabolus. Si vixerit in castitate corporis ⁊ anime ⁊ humilitate est angelus. Si vixerit e cōtra est p[illegible] dyabolo ⁊ hoc est horribile valde malis presbiteris. O sacerdotes considerate vestre dignitatis dulcissime excellentiā: qr dūs vos ditauit pre omnibus creaturis. Honorandi sunt quippe sacerdotes quibus dominus tantū in mundo pre omnibus contulit gratiam ⁊ honorem.

Sapientie Ecce computati sunt sēz sacerdotes inter filios dei ⁊ inter sanctos sors illorum est scilicet sacerdotum. Merito ergo gaudete ⁊ benedicite vos sacerdotes dni dno laudate et superexaltate eū in secula qō vos ad tantā dignitatē ⁊ gratiā elegit. Et gratias agite ei p tantis beneficijs presentibus ꝑteritis ⁊ futuris ⁊ eternalibus tēporalibus ⁊ spūalibus ⁊ rogate suppliciter dicentes. Confirma hoc deus quod operatus es in nobis per immensam gratiā tuā in presenti et presta vt cū omnibus nobis cōmissis ⁊ omnibus fidelibus et cū omnibus sanctis et angelis tuis in futuro et regno celorum confiteamur nomini tuo sancto ⁊ gloriemur in laude tua in eternum.

Dominus noster pontifex de virtutibus sacerdotalibus misticam et summus sacerdos camisiam induit in alno vtero sēz beate marie virginis. Ministri vero iudeorū deterunt ei amictū alapis contextum Herodes albam: qn illusit cū alba veste indutū. Ministri pilati cingulis quādo flagellis ceciderūt. Deserūt ei manipulum quando ligauerunt cū ad columnam: stolam sputis contextā. Casulam quādo inuerūt cū veste purpurea dicentes. Auc rex iudeorū: Lanceā pro baculo: Crucem pro sede episcopali. Spineam coronā pro infula. Clauū in pedibus pro sandalis. Clauos in manibus pro annulo ⁊ cirothecis. Sic ornatus noster pontifex primo templum aspersit missam cātauit Heli heli postea indulgentiam dedit dicens. Pater dimitte illis. Prelati temere credunt sibi cūcta licere. Credidit ⁊ caiphas omne nephas sibi phas: ve misero mundo. ve primo. ve secundo. Te per pontificum dececus horrificū. Pontifex muti de iure suo male tuti. Quāuis conuiti non audent cornibus vti.

Nota ser vicibus fudit Christus sanguinem pro nobis. Primo in circumcisione: ⁊ hoc fuit nostre redemptionis initium. Secundo in oratione et hoc fuit nostre redemptionis desiderium. Tertio in flagellatione. Quarto in coronatione ⁊ hoc fuit nostre redemptionis meritum: quia liuore eius coronati sumus. Quinto in crucifixione: et fuit nostre redemptionis preciū: tunc enim que non rapuit exsoluit. Sexto in lateris apertione. ⁊ hoc nostre redemptionis sacramentum quia inde eriuit sanguis ⁊ aqua. Sanguis in remissionem peccatorum: aqua ad lauacrum baptismi sacrificandum.

Impressum Viennæ per Hieronymum Vietorem
ANNO M.D.XV. Mense Decemb.

Országos Széchényi Könyvtár - National Széchényi Library

A M.N. MUZEUM KÖNYVTÁRA

Bebelius in adagia germanica.
Es ist nutze: Dem gelt smeckt wol
floreys, Dme vnnut eare sine lere

9.